

ת"פ 2045/11/15 - מדינת ישראל נגד עידו אטיאס

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

ת"פ 2045-11-15 מדינת ישראל נ' אטיאס

בפני כב' השופט אהרון משניות

מדינת ישראל

המאשימה

ע"י ב"כ - עו"ד ווליד אלבז

נגד

הנאשם

עידו אטיאס

ע"י ב"כ - עו"ד עידו בוקר

ג.נר.ג

כ.כ.ל

הנאשם הורשע על פי הודאתו, בכתב אישום מתוקן במסגרת הסדר טיעון, בעבירה של חבלה חמורה בנסיבות מחמירות. מכתב האישום שבפניו עולה כי בתאריך 19.6.2015 על רקע יוכוח בין הנאשם למתלונן חילה תגרה בין השניים, במהלכה נטל הנאשם אבן שחלבתו והשליכה לעבר רגליו של המתלונן, אשר התיק באותה עת פלטה פלסטיק וברזל על ארון השמל, אך האבן לא פגעה בו. לאחר מכן, נטל הנאשם את נספתו, הקליב את המתלונן והטיח את האבן בפניו. כתוצאה מהמעשים של הנאשם נגרמו למתלונן שבצים בעצמות ארוכות היקף ובעצמות האף, אשר הגריון כי ניתוח של המתלונן בהרדמה מלאה לצורך שחזור ארובת העין, ואשפוזו בבית חולים למשך 6 ימים.

במסגרת ההסדר בין הצדדים עתרה המאשימה למתחם ענישה הנע בין שנת מאסר עד 3 שנות מאסר, והסכימה להגביל עצמה לרף התחנות של המתחם. כמו כן, בקשה המאשימה כי הנאשם יצפה את המתלונן בסכום כולל של 50,000 ₪. לעומת זאת, ב"כ הנאשם לא הגובל בטעונו, ועתר להסתפק בפיצוי בסך של 30,000 ₪, אשר הופקד בקופת בית המשפט לטובת המתלונן.

ב. טענות הצדדים

ב"כ המאשימה עמד על נסיבות החמורה במעשיו של הנאשם והדגיש כי דרך כך נס לא איבד המתלונן את מאור עיניו. עוד ציין ב"כ המאשימה כי מידת הפגיעה בערך המוגן, ערך קדושת החיים וזכות האדם לשלמות גופו, מצויה ברף הגבוה, מפני שלמתלונן נגרם נזק בארובת העין, שילווה אותו כל חי". בדבריו, ובחובו של בית המשפט לתרום את תרומתו למלחמה הקשה בעבירות האלימות, בין היתר בענישה ממשית ומרתיעה שתהלום את חומרת העבירות הללו.

אשר לנסיבות ביצוע העבירה, הסכים ב"כ המאשימה בהגנותו, כי מדובר באירוע בעל נסיבות מיוחדות, כאשר מעשיו החמורים של הנאשם בוצעו ללא תכנון מוקדם, על רקע אלימות הדדית בין המתלונן לנאשם, בנסיבות שקרובות לסיי של הגנה עצמית. ב"כ המאשימה לא התעלם גם מנסיבותיו האישיות הייחודיות של הנאשם, וציין את גילו הצעיר ואת העובדה שהנאשם נעדר עבר פלילי, ללקח אחריות על מעשיו, והביע חרטה עמוקה וכנה על התנהגותו באירוע.

לאחר שהתרבה חומרת הפגיעה מתלונן, הנאשם העיקר עתרה למתלונן, ליווה אותו לבית החולים, עבר הליך גישור בחסות שירות המבחן עם המתלונן, הפקיד בקופת בית המשפט סך של 30,000 ₪ כפיצוי עבור המתלונן, וזאת בהתאם להסדר שהושג בין הצדדים. לכן הסכימה המאשימה להגביל את עצמה לעונש של 12 חודשי מאסר בפועל, שנמצא ברף התחנות של מתחם הענישה הראוי. גם ב"כ הנאשם ציין בטעונו כי למעשה של הנאשם לא קדם תכנון מוקדם, וכי מדובר באירוע טרני בו שני חברי ילדות, שהתפתח באופן לא מתוכנן עד לתוצאה הטרנית, שהנאשם לקח עליה אחריות מיד לאחר שתיק את המתלונן, והבין את חומרת הפגיעה. ב"כ הנאשם ציין עוד כי כבר ביום האירוע בשעות הערב, שלח הנאשם מסרון למתלונן, והביע צער וחזרה עמוקה על המעשה, ודאגה כנה לשלמו של המתלונן.

ב"כ הנאשם הפנה לתסקיר שירות המבחן שהוגש בעניינו של הנאשם, אשר נאמר בו כי הנאשם חווה את הקטטה עם המתלונן ואת הליך המשפטי שנבע ממנה, באופן משברי בעל אפקט מרתיע, וכי אין מדובר בנאשם בעל דפוסיים אלימים עבריינים אלא באלמות מצבית. כמו כן ציין ב"כ הנאשם כי התיקיים הליך של צדק מאחה - גפ"ן (גישור פוגע נפגע) כפי שהוא מכונה בשירות המבחן, שבמהלכו ביקש הנאשם את סליחתו של המתלונן, והמתלונן ביקש להתחשב בנאשם.

ב"כ הנאשם ציין עוד כי בעקבות הליך הפלילי סירב צה"ל להחזיר את הנאשם למחנה שביצע עמוק על גשר האף ושב, ושב והדגיש כי הנאשם נעדר עבר פלילי למעט הרשעה צבאית, וכי הודה וחסך זמן שיפוטי יקר. בסופו של דבר עתר ב"כ הנאשם כי בית המשפט יימנע מהטלת עבודות שירות, ויסתפק בפיצוי הכספי שהוגש ושולם, ולחלופין כי יסתפק בעבודות שירות לתקופה קצרה.

ג. דיון והכרעה

לא וכלה ליתום מחלוקת בדבר חומרת העבירה שבה הורשע הנאשם. עבירת האלימות טומנת בתוכה פגיעה קשה בערכים חברתיים בסיסיים, ובכללם ביחסו של היחיד וזכותו של האדם לשלמות גופו ובריאותו. במקרה שבפניו, התנהגותו האלימה של הנאשם פגעה קשות במתלונן אשר כפסע היה בינו ובין איבוד הראיה לצמיתות באחת מעיניו. עוד זאת, לא ניתן להתעלם מהנסיבות הייחודיות של ביצוע העבירה, אשר פורטו גם בסיטואציה ב"כ הצדדים. המעשה החמור שביצע הנאשם בא בעקבות הקטטה הדדית בין שני חברי ילדות במשך שנים רבות, ולא כל תכנון מוקדם, כנראה לאחר שתיית אלכוהול, בנסיבות שקרובות במהותן לסיי של הגנה עצמית, ואין מדובר במעשה של ברינות לשמה.

אשר לרמת הענישה הנוהגת, ניתן ללמוד עליה מעוון פסיקה שמתייחסת לעבירות דומות. בע"פ 2138/13 **כאיד אבו קווינדר נגד מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 23.6.2013), דונו עניינו של מערער שהורשע על חבלה במסגרת הסדר טיעון, בעבירה של חבלה חמורה, בכך שבמהלך עבודתו בסופרמרקט בלוד, הסתכסך עם שני עובדים אחרים, בשלשל מסוים הגיעו לביטוח של המערער כבדי להתעמת אתו. הם הודיעו את המערער, ובתגובה לכך הוא תקף את אחד המתלוננים שבנו, כשפגמו ובדו באמצעות חיפץ חד, ונס מהמקום. כתוצאה ממעשיו של המערער נגרמו לאותו עובד חתכים, והוא אושפז ליומיים בבית חולים, שבמהלכם נזקק לניתוח ותפרים. בית המשפט המחוזי גזר על המערער, נעדר עבר פלילי, עונש מאסר למשך 18 חודשים ופיצוי לקרוב בסך 5,000 ₪, ובית המשפט העליון דחה את הערעור על חומרת העונש.

בע"פ 4330/12 **אחמד דעאס נגד מדינת ישראל**, (פורסם בנבו, 5.11.2012), דונו ענינם של מערערים שהורשעו על פי הודאתם בכתב אישום מתוקן במסגרת הסדר טיעון. המערער 1 הורשע בעבירה של חבלה ופגיעה בנסיבות מחמירות והמערער 2 הורשע בסייע לעבירה זו. בית המשפט המחוזי גזר על המערער 1 עונש מאסר בפועל למשך 10 חודשים, ובית המשפט העליון דחה את הערעור על חומרת העונש והחזיר את העונש על כנו. בע"פ 8585/04 **פסחוב נגד מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 2.1.2006), דונו ענינו של מערער שהורשע בעבירה של חבלה בכוונה מחמירה, בכך שקדק את המתלונן בירך, בשרשף כך היה ובבית השחי. בית המשפט השית על הנאשם בין היתר עונש מאסר בפועל של 10 חודשים, ובית המשפט העליון הפחית את העונש ל-6 חודשי מאסר שריוצו בעבודות שירות, בשל שקולו שיקום.

תיק דומה בנסיבותיו לנסיבות שלפנינו, דונו בבית המשפט המחוזי בתל אביב בת"פ 3144-04-15 **מדינת ישראל נגד אימנר רביבו** (פורסם בנבו, 4.4.2016), ובשל הדמיון בין המקרים, ארוחיב מעט בעניינו. גם עם הורשע הנאשם על פי הודאתו במסגרת הסדר טיעון, בעבירה של חבלה חמורה בנסיבות מחמירות, בכך שניפץ באמצעות בקבוק זכוכית את שמשת הנהג ברכב שבו נהג המתלונן, וכתוצאה מכך הבקבוק פגע בפניו של המתלונן, שבר את משקפיו, וגרם למתלונן שסע עמוק על גשר האף ושב, באף, והוא פונה לבית חולים לטיפול רפואי.

הנאשם היה בין 19 בני האירוע, ללא עבר פלילי, ותסקיר שירות המבחן היה חיובי, העריך כי העבירה אינה מאפיינת את דפוסי התנהגותו של הנאשם, והמליץ על צו מבחן, 500 שעות של"ץ, וכן מאסר חצי שנה ופיצוי של 10 אלף שקל. שירות המבחן נמנע על המתלונן, שירות המבחן נמנע על המתלונן, גם כשהתברר כי נפתח תיק מב"ד נגד הנאשם בלתי מוגה. את הפסול במעשהו או את משמעותו מעשהו, לרבות בשל גילו, כאמור בסעיף 404(א)(6) במתקן שלפנינו, בעניין **רביבו** לא הייתה התכונה שיש להטות את העונש. במקורות לטיפולם פסיכולוגיים ופסיכיאטריים, וביקש כי בית המשפט יחמיר בעונשו של הנאשם. המאשימה עתרה להטות את העונש על 24 - 48 חודשי מאסר בפועל, ובית המשפט קבע מתחם של 12 - 30 חודשי מאסר, בשל נסיבות ביצוע העבירה.

הפסיקה השומרה בסעיפים 16 ו-17 לאותו פסק דין, כאשר בית המשפט דן ברמת הענישה הנוהגת, יפה גם לעניינו. ובלש הרצון שלא להרחיב יתו על המידה, מעבר למה שכבר פירטתי לעיל, אסתפק בהפניה לפסק דין אחדים שהובאו שם: בע"פ 5316/13 **סאלחה נגד מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 9.12.2013), בע"פ 3498/13 **פלוני נגד מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 21.7.2014), וכן ע"פ 5641/09 **מדינת ישראל נגד ברוינסקי** (פורסם בנבו, 22.3.2010), ודי בכך.

בסופו של דבר, בית המשפט הרג לקולא מהמתחם שקבע, בעל גילו הצעיר של הנאשם, והדאגה וכן נכונותו לפצות את המתלונן. העונש שנגזר על הנאשם היה 6 חודשי מאסר בעבודות שירות של 12 חודשי מאסר על תנאי, פיצוי למתלונן בסך 15,000 ₪, וכן צו מבחן למשך 12 חודשים נוספים. על רקע האמור לעיל, אבחנו את הנסיבות שלפנינו. במסגרת קביעת מתחם העונש ההולם יש לבחון את הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה ולהתחשב בגילו הצעיר של הנאשם במועד ביצועו, בין 19 ו-8 חודשים, דבר אשר השפיע על כוליתו בנסיבותיו של האירוע נשוא כתב האישום, "להבין את אשר הוא עשה, וכי הפסול במעשהו או את משמעותו מעשהו, לרבות בשל גילו", כאמור בסעיף 404(א)(6) לחוק הענישה. הנאשם היה "בדין צעיר", ועובדה זו מהווה שיקול משמעותי בקביעת העונש, וכפי שנאמר גם בעניין **רביבו** לעיל, וכפי שעולה גם מתסקיר שירות המבחן שהוגש בעניינו של הנאשם (ראו לעניין זה ע"פ 7781/12 **ולוני נגד מדינת ישראל**, (פורסם בנבו, 25.6.2013)).

זאת ועוד, בית המשפט חרג לטובת הנאשם שלפנינו, ניתן לזהות כמה הבדלים שיש בהם כדי לאבחן לקולא את ענינו של הנאשם דן בהשוואה לענינו של **רביבו**, גם באשר לנסיבות ביצוע העבירה, וכך כבר לעיל, כי מדובר במעשה שנעשה בלא תכנון מוקדם, בעקבות אלימות הדדית בין הנאשם והמתלונן, בשעה ששניהם היו ככל הנראה תחת השפעת אלכוהול, ובנסיבות שקרובות לסיי של הגנה עצמית, לאחר שהנאשם חס מאיום מפלטה פלסטיק וברזל שהמתלונן החזיק בידו, כעולה מסעיף 4 לגרסה האחרונה של כתב האישום המתוקן.

מדובר בנסיבות שיש בהן כדי להשפיע על קביעת מתחם הענישה, כאמור בסעיף 404(א) ה"ל, ולכן נראה לי כי מתחם הענישה הראוי בנסיבות הייחודיות שלפנינו צריך להיות בין 6 חודשי מאסר, שאפשר שירותו בעבודות שירות, 20-ל חודשי מאסר בפועל, בצירוף עונשם נלווים.

באחד לקבוע את עונשו של הנאשם במסגרת המתחם האמור, כרתי כי יש לתת משקל ממישי לשני שיקולים משמעותיים, שגם בהם נבדל ענינו של הנאשם לקולא בהשוואה לעניין **רביבו** ה"ל. השיקול הובא ואת העובדה שהנאשם לא נטל אחריות על רקע של שיכולתו כבר במהלך האירוע, ועשה כל שיכולתו בכך בהקדמה למתלונן, בכך שהזמין אמבולנס, ואף התולוה למתלונן בדרכו לבית החולים, אלא הנאשם אף הפקיד בקופת בית המשפט, שלשל מוקדם וחסות של הליך, סכום משמעותי כפיצוי למתלונן - 30,000 ₪, שכבר הועבר למתלונן.

יתרה מזו, בין הנאשם ובין המתלונן התיקיים הליך של צדק מאחה, בחסות שירות המבחן, שכלל מפגש שבו חתמו הנאשם והמתלונן על הסכם איחוי פגיעות, ובמהלכו שני הצדדים הקיפו זה לזה, והגיעו לתובנות שהפחיתו במידה ניכרת את המתח ביניהם ואת הכעס שהיה למתלונן על הנאשם. המתלונן אף פנה בבקשה בכתב לבית המשפט, שהוגשה וסומנה ג/1, ובה ציין את החברות שהייתה ביניהם, ואת העובדה שמדובר באירוע שאינו מתאים לתכונותיו הטובות של הנאשם, ולכן הוא מבקש מבית המשפט שלא "לתת לו עונש מעבר לעונש שהוא בכך קיבל" כלשונו. בהסכם האיחוי, ציין המתלונן כי הוא מבקש שהנאשם לא יקבל עונש מאסר בכלל טעות של רגע.

עמדתו האלימה של המתלונן, חלוקת המידה רבה את המתלונן של שירות המבחן, להימנע מעונשו של מאסר בפועל, שעלול לגרום לפגיעה בהמשך תפקודו של הנאשם בעתיד ולגרסיה במצבו. תסקיר המתלונן קובע כי הנאשם מודע מוטו היטל עלול שנגרם למתלונן, דאג לשלמו של המתלונן כבר בדקות הראשונות של האירוע, והוא שני בושש ויכוח חברתי בעקבות מעשיו. שירות המבחן קובע עוד כי קיימת רמת סיכון נמוכה להישנות התנהגות אלימה מצדו, וכי לא מדובר בנאשם בעל דפוסי התנהגות עברייניים, אלא באלמות מצבית על רקע מתיתוח וכעס שהלך והחמיר עד כדי הסלמתו של האירוע. מבלי להקל ראש בחומרת מעשיו של הנאשם, והמפגיעה הקשה שנגרמה למתלונן, ראה לי כי מדובר בנסיבות חריגות של הליך שיקומי ויצא דופן, שהשפיע לטובה גם על המתלונן, ויש בו כדי להצדיק חריגה לקולא ממתחם הענישה שקבעתי לעיל, בהתאם לאמור בסעיף 140(א) לחוק הענישה. כך למעשה נהג בית המשפט העליון בעניין **פסחוב** ובעניין **רביבו** שזכרו לעיל, כאשר הקל באופן משמעותי בעונשו של הנאשם שהורשע בעבירה זהה לזו שבה הורשע המתלונן, כפי שהיה בעניין **רביבו**, ואף בעבירה חמורה יותר, כפי שהיה בעניין **פסחוב**, בעקבות הליך שיקומי משמעותי עבורו. בנוסף, לא ניתן להתעלם מהשלכות הליך הפלילי על חרותו של הנאשם לשירות צבאי והעובדה כי הרשעתו דיון עשויה לפגוע בתעסוקתו וזאת כמי שעבר כבדת דרך בכדי לסיים לימודי השכלתו טכנאי גז, אף כי שירות המבחן נמנע מלבוז בהמציל לביטוח הרשעתו (ראו: תקנות הגז (ביטוח ורישוי) (רישוי התסקים בעבודות פב"מ), תשס"ו - 2006).

אציין גם, כי התרשמת מעדותו של הנאשם בפני ועדתו האופו של אבוי של הנאשם, עניינה במכתבו של האבוי מיום 7.10.2016, שהייתה למעשה המלצה של מעסיקו של הנאשם, ועניינה גם בתעודת הגברת הענינה ובתעודת הגברת החברתית, ומצאיתי כי לא ניתן לעמוד על אופיו של הנאשם, ומצאיתי כי הנאשם החיובית של הנאשם, ומביאם למסקנה כי מדובר במעידה חד פעמית, אשר אינה מאפיינת את אורחות חייו, וזאת מבלי להקל ראש בחומרת העבירה.

נוכח כל האמור לעיל, בהתחשב במהות המעשים החמורים שביצע הנאשם ותוצאתם ומאידך, בהינתן הסיכוי הממשי לשיקומו של הנאשם, כפי שעולה מתסקירי שירות המבחן, הערכת רמת סיכון נמוכה להישנות התנהגות אלימה בעתיד מצדו, והמלצתו של שירות המבחן להימנע מהמאת מאסר בפועל שעלולה לגרום לנסיבה במצבו של הנאשם, שיש בה בסופו של דבר גם פגיעה באינטרס הציבור, נחה דעתי, כי במקרה שמתחם מקתימות נסיבות המצדיקות חריגה לקולא ממתחם העונש ההולם.

כפי שפורט להלן, עונשו של הנאשם ורכב מתמחיל של פיצוי משמעותי למתלונן, ביחד עם עונש מאסר שריוצו בדרך של עבודות שירות, ביחד עם ענישה נלווית של מאסר מותנה. הפיצוי שכבר ניתן למתלונן הוא משמעותי, והוא גבוה במידה ניכרת מהפיצוי שניתן למתלוננים בתיקים דומים, כפי שעולה מהפסיקה שפורטה לעיל. נראה גם כי המתלונן מייחס חשיבות רבה לנושא הפיצוי, וכך עולה גם מעמדתו המאשימה במסגרת ההסדר בין הצדדים, שבו עתרה המאשימה לפיצויים בסך 50,000 ₪.

נראה לי הסכום שלו עתרה המאשימה גבוה מאוד, יתר על המידה הראייה. עם זאת, איני סבור כי יש מקום לתוספת מסוימת בגובה הפיצוי, מעבר למה שכבר ניתן ע"פ הנאשם, כאשר בשל חמורה הגישה בשירות הפיצוי, וניתן הקלה מסוימת במשך המאסר, באופן שמתחיל הענישה הכולל, ניתן מענה ראוי יותר לאינטרסים של שני הצדדים, ולנסיבות הייחודיות ויוצאת הדופן של תיק זה.

סוף דבר, לאחר שקשיתי כי אולי ניתן למצוא סמליות מסוימת בכך שפרשה עוגמה זו באה לטויעה בימים אלו של חודש הרחמים והסליחות, לפני ראש השנה. ניתן לקוות כי תמהיל הענישה הכולל שהוטל על הנאשם, ביחד עם הליך הגישור המוצלח שהתיקיים ביניהם, והזמן שחלף מאז האירוע, כל אלה יסייעו למתלונן להתמודד עם הפגיעה הקשה שספג באירוע, ויסייעו גם בשיקומו של הנאשם, וגם בשיקום החברות שהייתה ביניהם.

אוסוף עוד כי ככל שהנאשם מבקש לחזור להשלים את שירותו בצה"ל, נראה לי שהרשעתו בתיק זה, בנסיבות הריגות ויוצאת הדופן שפורטו לעיל, לא אמורה להוות מכשול בלתי עובר בפני רצונו של הנאשם, והזדקק עם הגורמים המוסמכים בצה"ל כי יתנו את המשקל המתאים למכלול הנסיבות, אם ידרשו להחליט בעניין זה.

ניתן חזקת ע"פ **אלול תשע"ו, 07/09/2017 במעמד הנאשם וב"כ הצדדים**.

